

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

ПРЕЗИДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

20 вересня 2017 р.

Протокол № 13

***Організаційна структура, порядок формування та функціонування
Ґрунтово-інформаційного центру України***

Заслухавши та обговоривши доповідь директора Національного наукового центру «Інститут Ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського», академіка НААН Балюка С.А. «Організаційна структура, порядок формування та функціонування Ґрунтово-інформаційного центру України», Президія НААН зазначає, що зведення та упорядкування інформації про стан Ґрунтового покриву є необхідною передумовою вирішення стратегічної задачі управління Ґрунтовими ресурсами та призупинення деградації Ґрунтів. Через негативні тенденції стану Ґрунтових ресурсів створення ефективної системи моніторингу, відтворення родючості Ґрунтів та зниження рівня їх забруднення визнано пріоритетами екологічної безпеки у Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 р. № 271-р затверджено Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, яким передбачено удосконалення порядку збирання, використання, поширення інформації про опустелювання та деградацію земель і забезпечення належного функціонування і вдосконалення системи моніторингу земель та Ґрунтів.

Згідно Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.03.2013 № 386-р, повномасштабне входження України до глобального інформаційного простору, прискорений розвиток інформаційного сектору економіки, а також забезпечення вільного доступу до інформації та знань є основними завданнями розвитку інформаційного суспільства в Україні. На п'ятій Пленарній Асамблеї Глобального Ґрунтового партнерства (ГГП), яка відбулася у Штаб-квартирі ФАО (м. Рим, Італія) 20-22 червня 2017 р. було затверджено нову міжнародну ініціативу створення Глобальної Ґрунтово-інформаційної системи. На цей час вже у 117 країнах визначено організації та установи, відповідальні за створення національної Ґрунтово-інформаційної мережі та гармонізацію Ґрунтової інформації з міжнародною базою даних. В Україні, яка є членом ГГП, дане питання вирішене лише частково, оскільки інформація про стан Ґрунтового покриву досі розподілена за різними відомствами та науковими закладами без належного централізованого упорядкування.

Науковцями Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» (офіційний представник України у ГПП) протягом останніх 20 років створено структуровану базу даних «Властивості ґрунтів України», яка включає показники умов ґрунтоутворення, класифікаційні характеристики та параметри основних властивостей ґрунтів для 2050 ґрунтових профілів у межах України. Ця інформація може бути інтегрована до Європейської бази даних гідрологічних властивостей ґрунтів (EU-HYDI) та інших міжнародних баз даних, зокрема: WoSIS, Global Soil Map та ін. У 2017 р. на замовлення ФАО, Національним науковим центром «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» разом з іншими науковими установами НАОН та вищими навчальними закладами створено базу даних та сучасну цифрову багат шарову карту вмісту органічного вуглецю в орному шарі ґрунтів України. В рамках програми наукових досліджень НАОН 01 «Ґрунтові ресурси: прогноз розвитку, збалансоване використання та управління» на 2016-2020 рр. розроблено також необхідні атрибути ґрунтово-інформаційного забезпечення, зокрема, сучасна методика картографування ґрунтів із застосуванням комплексу наземних та дистанційних методів обстеження, тематичні картограми та бази даних; ведеться робота над створенням єдиної інформаційної системи польових стаціонарних дослідів. Мінагрополітики підтримує надання Національному науковому центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» статусу міжвідомчого національного Ґрунтово-інформаційного центру України (лист Мінагрополітики № 37-13-5-15/7138 від 17.05.2016 р.).

Ґрунтово-інформаційний центр України має містити такі складові: національний архів цифрових ґрунтових даних, спеціальний ґрунтовий портал із консультативною та освітянською функціями, систему обміну ґрунтовою інформацією з національними та зарубіжними користувачами і постачальниками інформації, а також із Глобальною системою ґрунтової інформації. На Ґрунтово-інформаційний центр покладаються функції організації інформаційного забезпечення моніторингу ґрунтів, узагальнення та періодичного друку матеріалів про стан ґрунтового покриву країни та рекомендації щодо першочергових заходів з його охорони.

Для успішного функціонування Центру першочерговими завданнями Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» повинні стати:

- гармонізація національної класифікації та індексації горизонтів і властивостей ґрунтів з WRB (міжнародна система класифікації ґрунтів);
- інтеграція у державну систему моніторингу доквілля, земель і ґрунтів, взаємодія з Державним земельним кадастром України та іншими інформаційними системами;
- врахування процесів впровадження «Ріо-Конвенцій» та інших відповідних міжнародних угод;
- механізм періодичного поповнення даних та їх використання для моніторингу ґрунтів, прогнозування та виявлення кризових ситуацій;
- забезпечення стабільного on-line режиму функціонування з диференційованим правом доступу для різних користувачів.

Для вирішення цих завдань необхідний аналіз досвіду створення та функціонування міжнародних і національних центрів, а також баз даних ґрунтової інформації та ґрунтово-інформаційних систем, арсеналу технічних і програмних засобів для збирання, трансферу та накопичення ґрунтових даних з урахуванням вимог стандартів зі способів збирання й обміну ґрунтовими даними, зокрема ISO 28258.

Відповідно до світової практики організації роботи Ґрунтово-інформаційного центру в Україні може сприяти отриманню фінансової допомоги від міжнародних інституцій, зокрема, за програмою технічного співробітництва ФАО, Рамковою програмою співробітництва України з ФАО на 2016-2020 рр., проектами Світового банку та Глобального екологічного фонду тощо.

Створення Ґрунтово-інформаційного центру забезпечить удосконалення всієї системи державного управління ґрунтовими ресурсами України, актуалізацію інформації щодо якісного стану ґрунтів для усіх верств суспільства, що є однією з передумов сталого розвитку країни.

Враховуючи економічну, соціальну, наукову, екологічну значимість розв'язання проблеми інформаційного забезпечення державного управління використанням ґрунтових ресурсів, Президія Національної академії аграрних наук України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Діяльність Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» з питань організації інформаційного забезпечення державного управління ґрунтовими ресурсами та напрямками створення національної ґрунтово-інформаційної мережі підтримати.

2. Доручити Національному науковому центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» (Балюк С.А.):

- управління інформаційною взаємодією наукових установ НААН, НАН України, вищих навчальних закладів МОН, ДУ «Інститут охорони ґрунтів України» Мінагрополітики та Держгеокадастру з питань створення та функціонування Ґрунтово-інформаційного центру України;

- розробити проект Положення про Ґрунтово-інформаційний центр України та направити його для обговорення в усі зацікавлені організації (до 1 листопада 2017 року) з подальшим поданням на погодження до Президії НААН (до 1 грудня 2017 року).

3. Відділенню землеробства, меліорації та механізації НААН (Камінський В.Ф.), Національному науковому центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» до 20 лютого 2018 року підготувати проект звернення Президії НААН до Кабінету Міністрів України «Про інформаційне забезпечення управління ґрунтовими ресурсами та створення Ґрунтово-інформаційного центру України».

4. Національному науковому центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» до 1 червня 2018 року провести Всеукраїнський семінар-нараду з питань організації та функціонування Ґрунтово-інформаційного центру за участі представників ФАО і Глобального ґрунтового партнерства та узгодження із зацікавленими сторонами плану діяльності на 2019 рік і на перспективу.

5. Національному науковому центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського», Національному науковому центру «Інститут землеробства НААН» (Камінський В.Ф.), Інституту агроєкології та природокористування НААН (Фурдичко О.І.), Інституту водних проблем і меліорації НААН (Ромашенко М.І.) доповнити тематику наукових досліджень на 2018-2020 рр. відповідно до формування баз даних в рамках національної ґрунтово-інформаційної системи.

6. Контроль за виконанням постанови покласти на віце-президента - головного вченого секретаря НААН Заришняка А.С.

Президент

Я.М. Гадзало

Віце-президент –
головний вчений секретар

А.С. Заришнюк